

130929 Den Helige Mikael's dag Björn Helgesson

En återkommande frestelse för mig är att försöka mildra vad Jesus säger. Att försöka skyla över hans hårda ord eller de tvåtusen årens av kulturellt avstånd. Det gäller nästan varje bibeltext och inte minst en sådan som den Anna nyss läste där lyssnaren uppmanas till självstympning. Om din hand förleder dig så hugg av den och ögat kan du sticka ut. För vem av oss kan säga att vi inte förleds ibland? Faktum är att det i vårt land finns några människor som tagit Jesu uppmaning ordagrant och gjort just det han uppmanar oss att göra.

Redan så här inledningsvis kan jag därför säga att vi inte ska ta Jesu uppmaning ordagrant. Orsaken till att jag blir förledd eller förleder andra finner jag inte i ögat eller i handen utan i storhjärnan och den är inte lika enkel att hugga bort.

För att förstå den här berättelsen behöver vi se helheten. Den som har en bibel med sig kan slå upp Matteus kapitel 18 eller åtminstone sidan 1195 i psalmboken. Dagens predikan blir lite av ett bibelstudium. Sammanhanget där vår text finns inleds med att lärjungarna frågar Jesus efter vem som är störst i himmelen. Jesus ropar på ett barn och säger att lärjungarna måste bli som barn för att över huvud taget komma in i himmelriket.

Man kan nu fråga sig vad det är som utmärker barnen som även borde utmärka Jesu lärjungar, som i de flesta fall inte är barn? Detta har kristna i alla tider spekulerat kring utan att finna det slutgiltiga svaret. Barn är till att börja med ingen entydig grupp och en ettåring har helt andra förutsättningar än en 14-årig konfirmand. Några saker kan vi direkt avfärda. Jesus menade knappast att man måste vara liten i växten för att kunna vara en Jesu lärjunge – här hjälper inga bantningsmetoder, inte ens den populära 5-2-metoden räcker till. Inte heller är barn godare än vuxna. Alla vi som vaktat små barn i sandlådan vet att deras egoism kan vara gränslös. Barn hackar frenetiskt på varandra med sina plastspadar och vi föräldrar måste gripa in och medla. Hänsyn är något vi måste lära våra barn. Att barnen skulle vara särskilt öppna för nya intryck, som en del menat, faller vid en granskning. Barn älskar igenkännande och vill gärna höra samma saga långt efter att föräldrarnas öron slitits ut. Mitt svar är att små barn är sårbara, beroende och naiva. Alltså egenskaper som vi önskar att de ska växa ifrån. Visst är det lite störande? I bästa fall kan små barn även vara tillitsfulla. Jag ger dig därför detta som ett första samtalsämne vid kaffet efteråt. Vad innebär det för dig som Jesu lärjunge att vara som ett barn? Att vara en av dessa små, eller minsta, är det uttryck Jesus använder gång på gång.

När Jesus använder uttrycket ”dessa små” då pratar han om de som blivit som barn, alltså vuxna som är hans efterföljare, inte om barn även om man kan luras att tro det. Han förväntar sig, eller önskar, att de som följer honom blivit som barn. Vi får en bekräftelse av denna tolkning genom att se hur ordet ”dessa små” används i Matt. 10:42. Där står det: Och den som ger så mycket som en bägare friskt vatten åt en av dessa små därför att det är en lärjunge – sannerligen, han skall inte gå miste om sin lön.” där kopplas ”dessa små” till lärjungarna. Sedan börjar han tala om sin syn på de som förleder dessa små som tror på honom. Det vore bättre om dessa fick en kvarnsten hängd runt halsen och sänktes i havet. Mindre poetiskt uttryck säger han att det vore bättre om de som förleder hans lärjungar dog. Och sedan följer alltså dagens

evangelium som Anna läste. Jesus uttalar först sitt ”ve” över denna värld och de som förleder hans lärjungar. Ve dig , värld säger han. Jesus talar till världen. Vilka eller vad är det, kan man fråga sig. Svaret är att genomgående betyder ordet världen i NT de människor och andemakter, kanske skulle vi idag istället säga strukturer, som försöker ta Guds plats. 2013 skulle jag säga att världen är de som inte vill underordna sig den ordning för livet som Gud lagt in i skapelsen, både i biologin och i det sociala samspelet. Kanske kan man säga alla och allt som söndrar människans gudsrelation i vidare bemärkelse. Min andra samtalsfråga till kaffet är vad detta skulle innebära mer konkret i våra liv: Vad är världen. Så konstaterar Jesus att dessa förförelser är oundvikliga men ve – ve nummer två - ve den människa som orsakar detta. Vem syftar han på då, kan man undra. Han pratar om en människa. Kan det vara Judas Iskariot, den blivande förrädaren, han syftar på, eller den kommande antikrist, alltså en mystisk person som är Jesu motsats och som ska dyka upp vid tidens slut. Det framgår inte vem han syftar på. Troligen syftar han inte på dig och mig. Sedan sker en förskjutning i texten och det blir ännu svårare att veta vem han talar till. Han säger: Om din hand eller fot förleder dig, så hugg av den. Vem riktar han sig till just med de orden? Försöker han beveka Judas som troligen stod där i lärjungaskaran mitt framför honom att i sista stund ändra sig och inte förråda honom eller talar han om den lilla lärjungaskarans möjliga fiender? Eller är det möjligt att det är sina egna lärjungar han nu vänder sig till? I så fall skulle det även vara en varning till dig och mig. Men så avslutar han med uppmaningen att hans åhörare inte ska förakta någon av dessa små vars änglar i himlen alltid ser Guds ansikte. Men dessa små har jag nyss konstaterat är just lärjungarna.

Om jag lyckats tolka texten för er ser ni att det hela tiden sker en glidning mellan vem Jesus talar till. Målgruppen växlar mellan att vara lärjungarna, alltså ”dessa små” och – å andra sidan - de som förför dessa små. Nu börjar jag närma mig en slutsats: Det känns som om han tilltalar sina faktiska lärjungar i båda rollerna. Ibland är de sanna lärjungar, de tillhör ”dessa små” men ibland är lärjungarna de som leder andra lärjungar vilse. Kan det vara så? Ser vi till skildringen av Jesu faktiska lärjungar och deras beteende över tid verkar det rimligt. De gör nämligen just denna glidning hela tiden mellan att leva i omvändelsen och att svika Jesus och varandra. Kanske är det så även med oss just idag. Vi rör oss mellan att vara Jesu minsta som lever i tillit och lydnad mot skaparens ordning ena stunden för att nästa gång vilse och spela världens spel.

I texten som följer finns för mig nyckeln till vad Jesus vill säga. Där kommer liknelsen om det förlorade fåret. En välkänd berättelse som handlar om en fåraherde som överger 99 får för att leta efter ett enda som försvunnit. En helt orimlig handling. Den liknelsen avslutas med orden: Så är det också er himmelske faders vilja att ingen av dessa små skall gå förlorad. Vi är dessa små. Vi övar oss i tillit till Gud men ibland går vi vilse och spelar världens spel. Där är inte Gud kung utan egoism, rasism, konsumismen härskar. Den livsstilen leder till den eviga döden som Jesus gör allt han kan för att rädda oss ifrån. I Jesu undervisning finns nämligen inget ”alla kommer till himmelen”-prat. Nej, livet är på allvar. Det är viktigt att vi som är Jesu vänner, hans minsta, inte förleder varandra och inte förleds. Så livsviktigt att det skulle vara värt att hugga av sig handen eller sticka ut ögat för att undgå det ödet. Jesus säger detta för han vill inte att någon av oss ska gå förlorad. Han älskar oss. Gud älskar sina människor. Därav de allvarliga orden om att hugga av kroppsdelar. Kanske använder han också den starka bilden för att visa hur smärtsamt det är för oss människor att avstå från världens spel och alla dess tillfälliga vinster.

Så nog behöver jag Guds heliga ande för att välja livet och varje ängel himlen kan avvara.

Amen